

Beslutningsforslag nr. **B 118**

Folketinget 2012-13

Fremsat den 10. april 2013 af Finn Sørensen (EL), Stine Brix (EL) og Pernille Skipper (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en socialkommission

Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte en socialkommission. Kommissionens opgave er at komme med anbefalinger til en socialpolitik, der er præget af et helhedssyn og af forebyggende og sammenhængende indsatser, der inddrager og inkluderer borgerne. Kommissionen nedsættes inden åbningen af Folketinget i oktober 2013 efter forhandlinger med Folketingets partier om sammensætning, kommis-

sorium og arbejdsform. Det tilsigtes, at kommissionen afslutter sit arbejde pr. 1. juni 2014, hvorefter dens rapport danner grundlag for en bred folkelig debat blandt borgere, eksperter, organisationer og politikere på alle niveauer om mål og midler i socialpolitikken med henblik på eventuelle lovændringer i begyndelsen af 2015.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Den 13. november 2012 rejste seks forhenværende socialministre og formanden for Socialpolitisk Forening forslag om nedsættelse af en socialkommission. Det skete i form af et åbent brev til social- og integrationsminister Karen Hækkerup med en direkte opfordring til at nedsætte en sådan kommission. Afsenderne var Bent Rold Andersen, Karen Jespersen, Mimi Jakobsen, Palle Simonsen, Yvonne Herløv Andersen, Aase Olesen (alle tidligere socialministre) og Robert Olsen, formand for Socialpolitisk Forening.

I det åbne brev hed det bl.a. »Socialpolitikken bliver nødt til at genvinde noget af den grundlæggende betydning, der ligger i ordet social, og som er andet og mere end en social sektor. Socialpolitik er ikke kun fordelings- eller servicepolitik. Dertil har socialpolitikken gennem en årrække været behandlet og erstattet af beskæftigelsespolitikken. Socialpolitikken skal være på højde med den økonomiske udvikling og virke forebyggende. Det er af stor vigtighed for en kommende socialpolitik, at der opstilles klare mål for den samlede indsats på det sociale område og de dertil hørende tilgrænsende områder, som socialpolitikken dækker over. En gennemtænkt socialpolitik kan være en produktiv faktor i vort samfund til gavn for hele samfundet. Det er derfor vigtigt, at socialpolitikken igen ligestilles med øvrige politikområder. Indsatser omkring sociale problemer skal derfor være præget af forebyggelse, helhedssyn og sammenhæng, som inddrager de berørte og deres egne vurderinger og ideer. Socialpolitikken skal igen være mere fremtrædende i det politiske rum. Beskæftigelse er ikke det eneste svar på komplekse sociale problemstillinger, men når beskæftigelsespolitik er aktuelt for udsatte grupper, bør også denne politik revideres og nytænkes med udgangspunkt i en socialpolitik. Der er behov for at ændre de nuværende systemer og den samfundsmæssige eksklusion af mennesker, der ikke passer ind heri. Der er behov for at etablere indsatser, som medfører, at man inkluderer mennesker som værdige samfundsborgere uanset økonomisk nytteværdi. Der skal større fokus på potentielt ekskluderende faktorer i arbejdet med socialt udsatte borgere f.eks. tiltagende diagnosticering og medicinering, matchgruppe-kategorisering m.v. Men for at fastholde et visionært blik på socialpolitikken og for at se på de udfordringer vi står overfor i socialpolitikken, vil det derfor være oplagt at nedsætte en egentlig socialkommission. En socialkommission med praktikere, forskere og borgere, som kan være med til at udvikle det sociale arbejde og dets forvaltning på kort og lang sigt til gavn for borgerne.« (»Lad os tænke socialpolitikken helhedsorienteret og langsigtet – nedsæt en socialkommission«, Socialpolitisk Forening den 13. november 2012).

Enhedslisten er helt enig i ovenstående. De tidligere socialministres synspunkter blev i øvrigt underbygget på Socialpolitisk Forenings høring den 15. og 16. november 2011 om: den gode socialpolitik. Her råbte en lang række fagpersoner og forskere vagt i gevær. Der var bred enighed om, at socialpolitikken skal revitaliseres og gives en mere fremtræ-

dende position i det politiske rum. Som den nuværende formand for Socialstyrelsen, Knud Aarup, tidligere har sagt: »Det handler om (...) at prøve at anlægge en bred forebyggende og tidlig tilgang til løsning af de sociale problemer, hvor man medtænker alle politikområder og alle velfærdssamfundets institutioner«. (Social politik, Tidsskrift for Socialpolitisk Forening, særnummer »Høring: Den gode socialpolitik«, 2011, side 33).

Enhedslisten vil gerne bidrage til denne diskussion. Vi fremsendte derfor i november 2012 et spørgsmål til social- og integrationsministeren og opfordrede ministeren til at tilkendegive, om hun ville følge opfordringen om nedsættelse af en socialkommission.

I sit svar anerkendte social- og integrationsministeren behovet for reformer på området, men ønskede ikke en »big bang«-reform og mente, at der allerede var gang i en langsigtet og helhedsorienteret proces med fokus på forskellige indsatsområder i socialpolitikken. Ministeren afviste således, at der skulle være behov for nedsættelse af en kommission, når der allerede forelå mange gode initiativer og arbejdsprocesser, herunder nedsættelse af en hjemmehjælpskommission, en godkendelses- og tilsynsreform og initiativer på misbrugsområdet, området for frivilligt arbejde og forebyggelse af misbrug af børn m.m. (Se svar på spørgsmål S 493 2012-13).

Enhedslisten anerkender naturligvis ministerens initiativer og det arbejde, der er i gang. Men i lighed med de mange andre, der efterlyser en ny socialpolitik, finder vi det utilstrækkeligt, når vi ser på de massive udfordringer, der kæmpes med på socialområdet i disse år, ligesom vi gerne vil have Folketinget til at forholde sig til de centrale kritikpunkter.

Det tidligere socialpolitiske grundprincip om, at sociale begivenheder som sygdom, ulykke eller arbejdsløshed ikke måtte føre til, at borgere og deres pårørende blev kastet ud i en socialt nedadgående spiral, er under pres. Det skyldes i høj grad krisen, faldende beskæftigelse, stigende arbejdsløshed og et arbejdsmarked, som er mere og mere utilgængeligt for mennesker, der ikke kan arbejde 100 pct. eller mere. Det øger presset på lønningerne, og det medfører øget fattigdom og ulighed i uddannelse, sundhed, levevilkår og levetid. Det øger de i forvejen store sociale problemer blandt unge, hjemløse og misbrugere og betyder sværere vilkår for mennesker med langvarige sygdomme og handicap.

Men den førte politik bærer også sit store ansvar. Det gælder de stadig større sparekrav på velfærdsområderne. Det gælder de mange reformer: anbringelsesreformen (2006) og kommunalreformen (2007). Det gælder ikke mindst en række arbejdsmarkedsreformer, der griber dybt ind i de socialpolitiske muligheder: dagpengereformen (2010), efterlønsreformen (2011) og førtidspension og fleksjobreformen (2012). Hertil er der i 2013 kommet yderligere udspil om reformer af sygedagpenge, kontanthjælp og SU, der også vil have store sociale konsekvenser. Der er et meget ensidigt fokus på beskæftigelse og udvikling af arbejdsmarkeds- eller

uddannelsesparathed. Den gennemgående tankegang er, at »fællesskab« og det at »gøre nytte« defineres som værende lig med deltagelse i arbejdsmarkedet, hvilket er paradoksalt i en situation, hvor flere og flere mennesker udstødes af arbejdsmarkedet eller afskæres fra muligheden for at deltage i det af den simple grund, at der ikke er arbejdspladser til dem, eller at de arbejdspladser, der er, ikke er opnåelige for mennesker med nedsat arbejdsevne.

Hertil kommer mere end 10 års forsøg på at indføre markedsøkonomiske ledelsesprincipper i den offentlige sektor, såkaldt »New Public Management«. Resultatet har været »silo- og kassetænkning« og fremvækst af et uhyrligt dokumentationshysteri over for de offentligt ansatte, som har medført, at en voksende del af deres arbejdsdag går med administration i stedet for den borgernære indsats. Sideløbende med det er arbejdsmarkeds- og sociallovgivning blevet stadig mere kompliceret, så både socialarbejdere, kommuner og ikke mindst borgere har vanskeligt ved at orientere sig. Det øger mistilliden til systemet, og den senere tids debat om socialt bedrageri er et godt eksempel på, at det ligeledes øger systemets mistillid til borgerne, en mistillid, der har store økonomiske og sociale omkostninger for alle parter. Borgerne oplever i stigende grad mistænkeliggørelse, hvis de henvender sig med sociale behov. Borgernes retssikkerhed er under pres.

Enhedslisten anerkender selvfølgelig, at der i de nævnte reformer også er ansatser til mere helhedsorienteret sagsbehandling, rehabilitering og ressourceforløb - selv om vi har til gode at se, om kommunerne får tilført de fornødne ressourcer til at realisere de intentioner.

Det er glædeligt, at det nu også i regeringen og Kommunernes Landsforening åbent erkendes, at der skal gøres op med den såkaldte silo - og kassetænkning i den offentlige sektor (jf. f.eks. KL's oplæg: »Invester før det sker«, KL den 25. marts 2013).

Vi er derfor enige med ministeren, når hun i sit svar på S 493 fra 2012-2013 siger: »Socialpolitikken skal være præget af et helhedssyn og af forebyggende og sammenhængende indsatser, der inddrager og inkluderer borgerne. I dag har for meget socialt arbejde karakter af brandslukning og lappeløsninger. Derfor er der behov for at gentænke vores sociale indsatser, så de får et tiltrængt kvalitetsløft«.

Så meget mere undrer det os, at hun afviser forslaget fra de tidligere socialministre, for det er jo netop det behov, de vil imødekomme med deres forslag om en socialkommission, ligesom de understreger nødvendigheden af, at man inddrager praktikere, forskere og borgere i kommissionens arbejde.

Ligesom de tidligere socialministre mener Enhedslisten, at det er nødvendigt med en gennemgribende diskussion af mål og midler i socialpolitikken, en diskussion, som skal involvere myndigheder, borgere, organisationer og eksperter. Kommissionens rapport og anbefalinger skal danne baggrund for en bred folkelig debat om, hvor socialområdet og socialpolitikken skal hen, og føre til de nødvendige ændringer af lovgivningen.

Et bud på kommissionens opgaver

En socialkommission skal bl.a. forholde sig til følgende spørgsmål:

Hvad har konsekvenserne været af de sidste 20 års beskæftigelses- og socialpolitik?

- Har det medført flere eller færre inkluderede på arbejdsmarkedet, har det medført flere eller færre fattige borgere, flere eller færre udsatte borgere, og har det medført flere eller færre sociale problemer?

Hvordan fremmes udviklingen af en socialpolitik, der bygger på forebyggelse, tidlig indsats, helhedssyn, helhedsorienteret sagsbehandling og rehabilitering? Hvilke barrierer er der herfor især inden for følgende områder:

- Myndighedernes syn på borgerinddragelse og borgernes retssikkerhed,
- den førte økonomiske politik - generelt og over for kommunerne, herunder refusionssystemet,
- de sociale ydelsers størrelse og sammensætning,
- lovgivningen, især på social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet
- opgavefordeling og ledelsesmetoder inden for de enkelte kommuner, regioner og staten og myndighederne i mellem,
- definitionen af de offentligt ansattes opgaver og inddragelse af de berørte borgere i udviklingen af løsninger og
- samarbejdet med og mellem vigtige aktører såsom virksomheder, fagforeninger og frivillige organisationer?

Hvordan kan forskningen styrkes, så der udvikles tidssvarende redskaber til at måle og evaluere virkningerne af den førte politik?

Enhedslisten ønsker at slå fast, at Danmark reelt har råd til velfærd og dermed også til en visionær og bredt favnende socialpolitik, det er et spørgsmål om politisk vilje og prioriteringer. At investere i udformningen af en solidarisk funderet socialpolitik er en investering i forebyggelse af fattigdom og ulighed. Det er en investering i et godt samfund.

Skriftlig fremsættelse

Finn Sørensen (EL) m.fl.:

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en socialkommission

(Beslutningsforslag nr. B 118)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.